

Κυπροβαρόμετρο 2007

Εισαγωγή	2
Μεθοδολογία	3
Επισημάνσεις	4
Κύρια Αποτελέσματα της Έρευνας	4
ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	4
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	7
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	9
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	10
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	11
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	12
ΕΚΚΛΗΣΙΑ	13
ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ – ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ	14
ΝΕΟΛΑΙΑ – ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ – ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ	14
ΚΑΖΙΝΟ	15
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	15

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η RAI Consultants Public Ltd ανέλαβε την έρευνα ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟ για λογαριασμό της Διεύθυνσης Εταιρικών Υποθέσεων της Marfin Laiki Bank για 12η συνεχή χρονιά. Η Έρευνα διεξήχθη για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 1996.

Το ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ακολουθεί παράλληλο δρόμο με το ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟ, που είναι η πιο δημοφιλής και αξιόπιστη έρευνα για το σύνολο των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασικές ερωτήσεις του ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟΥ είναι οι ίδιες με εκείνες του ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟΥ.

Σκοπός της έρευνας ΚΥΠΡΟΒΑΡΟΜΕΤΡΟ είναι η συλλογή στοιχείων, η επεξεργασία τους και η εκπόνηση μελέτης που καλύπτει θέματα συμμετοχής της Κύπρου στην ευρωπαϊκή οικογένεια, την κοινωνική και οικονομική κατάσταση της Κύπρου και βασικούς προβληματισμούς που αφορούν τους θεσμούς, τους νέους, την εκκλησία και το περιβάλλον.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της Έρευνας σχετικά με τις αντιλήψεις των Κυπρίων στα πιο πάνω θέματα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η Έρευνα ήταν παγκύπρια και κάλυψε δείγμα από το σύνολο του πληθυσμού, ηλικίας 18-75 χρονών, που είναι μόνιμοι κάτοικοι Κύπρου. Η επιλογή του δείγματος βασίστηκε στην τυχαία πολυσταδιακή διαστρωματοποιημένη δειγματοληψία (multi-stage random selection).

Για την επιλογή του δείγματος, οι περιοχές που καλύφθηκαν από την Έρευνα στρωματοποιήθηκαν σε αστικές και αγροτικές, με βάση την πιο πρόσφατη απογραφή πληθυσμού που έγινε από τη Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 976 προσωπικές συνεντεύξεις. Η επιλογή του ατόμου από το κάθε νοικοκυριό, με το οποίο έγινε η συνέντευξη, ήταν τυχαία και επιτεύχθηκε με τη χρήση στατιστικού κλειδιού ειδικά σχεδιασμένου, έτσι που να δίδεται στο κάθε μέλος του νοικοκυριού ίση πιθανότητα να επιλεγεί στο δείγμα.

Η διεξαγωγή της Έρευνας έγινε με βάση τα πρότυπα του ευρωπαϊκού οργανισμού ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research), του οποίου μέλη είναι όλα τα διευθυντικά στελέχη της RAI Consultants Public Ltd.

Η Έρευνα διεξήχθη την περίοδο 3 Δεκεμβρίου 2007 – 25 Ιανουαρίου 2008 και αντικατοπτρίζει τις απόψεις του κοινού την περίοδο αυτή.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Η έρευνα Κυπροβαρόμετρο (2007) χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Σ' αυτά καταγράφονται οι αντιλήψεις της κοινής γνώμης σε θέματα όπως η συμμετοχή της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή οικογένεια, η κοινωνική και οικονομική κατάσταση, καθώς και βασικοί προβληματισμοί που αφορούν τους θεσμούς, τους νέους, την εκκλησία και το περιβάλλον.

Στο Κυπροβαρόμετρο (2007), σε σχέση με προηγούμενα χρόνια, έχουν συμπεριληφθεί και νέα ερωτήματα έτσι ώστε να υπάρχει ικανοποιητική κάλυψη της επικαιρότητας κατά τη χρονική περίοδο διεξαγωγής της Έρευνας.

ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Σχεδόν οι μισοί (48%) από τους ερωτηθέντες δηλώνουν ότι η Κύπρος έχει ωφεληθεί λίγο έως πολύ από την ένταξη της στην ΕΕ. Την άποψη αυτή υποστηρίζουν σε αρκετά μεγαλύτερο βαθμό οι άντρες, με ποσοστό 53% και οι κάτοικοι των επαρχιών Λευκωσίας και Πάφου, με ποσοστά 57% και 58% αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, η άποψη αυτή υποστηρίζεται περισσότερο από τα άτομα με ανώτερη και μέση μόρφωση.

Η ένταξη έχει προκαλέσει αρνητικές συνέπειες στο νησί για το 24% των ερωτηθέντων, ποσοστό το οποίο παρουσιάζεται περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2006 (22%), αλλά μειωμένο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2005 που ήταν 29%. Την άποψη αυτή συμμερίζονται περισσότερο οι γυναίκες, τα άτομα που διαμένουν στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου, καθώς και τα άτομα με κατώτερη μόρφωση.

Ζητήθηκε στη συνέχεια από τους ερωτηθέντες να καθορίσουν τον τομέα στον οποίο η Κύπρος έχει αποκομίσει τα περισσότερα οφέλη από την ένταξη στην ΕΕ. Οι σημαντικότεροι τομείς στους οποίους έχει ωφεληθεί η Κύπρος από την ένταξη στην ΕΕ, σύμφωνα με τις απαντήσεις στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2007) είναι κατά σειρά:

- § η ασφάλεια (19%)
- § η οικονομική ανάπτυξη (18%)
- § τα ανθρώπινα δικαιώματα-προστασία του πολίτη (16%)
- § τα δικαιώματα των εργαζομένων (10%)
- § τα δικαιώματα του καταναλωτή (9%) και
- § η προστασία του περιβάλλοντος (7%).

Εκτός από τα οφέλη που έχει αποκομίσει η Κύπρος από την ένταξη της στην ΕΕ, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν και σε ποιους τομείς πιστεύουν ότι η Κύπρος έχει ζημιωθεί. Σε ποσοστό 30%, οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι η Κύπρος έχει ζημιωθεί στον τομέα της οικονομίας, ενώ ο επόμενος τομέας που αναφέρθηκε είναι η αύξηση των τιμών και του κόστους ζωής (17%). Άλλοι τομείς που αναφέρθηκαν, με χαμηλότερα ποσοστά, είναι η αύξηση στην εισροή αλλοδαπών στην Κύπρο (9%), η γεωργία (5%) και η κτηνοτροφία (4%).

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να δηλώσουν τους τομείς εκείνους της κυβερνητικής πολιτικής τους οποίους πιστεύουν ότι πρέπει να χειρίζεται μόνη της η Κυπριακή Κυβέρνηση, καθώς επίσης και εκείνους τους τομείς

τους οποίους η Κυπριακή Κυβέρνηση πρέπει να χειρίζεται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής. Συνοπτικά, οι απόψεις των ερωτηθέντων δε φαίνεται να παρουσιάζουν σημαντικές μεταβολές τα τελευταία δέκα χρόνια, ωστόσο σε σύγκριση με το 2006, το 2007 φαίνεται να επικρατεί σε μεγαλύτερο βαθμό η άποψη της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής. Ο τομέας Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα υποστηρίζεται από τη συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (90%) ως τομέας συνεργασίας της Κυπριακής Κυβέρνησης με την ΕΕ. Αρκετά ψηλά εμφανίζονται και τα ποσοστά για θέματα που αφορούν την καταπολέμηση των ναρκωτικών και την προστασία του περιβάλλοντος, όπου περίπου 8 στους 10 πιστεύουν στην κοινή ευρωπαϊκή πολιτική. Για τα θέματα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και ασφάλειας/άμυνας σχεδόν 3 στους 4 υποστηρίζουν ότι αυτά πρέπει να τα χειρίζεται η Κυπριακή Κυβέρνηση σε συνεργασία με την ΕΕ, ενώ συνεργασία υποστηρίζει το 68% των ερωτηθέντων και όσον αφορά την εξωτερική πολιτική. Το 56% υποστηρίζει ότι στα θέματα εκπαίδευσης οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται σε συνεργασία με την ΕΕ. Τα θέματα που θεωρείται από μεγαλύτερο ποσοστό ότι θα πρέπει να χειρίζεται από μόνη της η Κυπριακή Κυβέρνηση, είναι η νομοθεσία και κανονισμοί για την παραμονή και εργοδότηση αλλοδαπών και η φορολογική πολιτική/συντελεστές ΦΠΑ με 50% και 59% αντίστοιχα.

Στην ερώτηση αν υπάρχει ή όχι επαρκής πληροφόρηση στην Κύπρο σχετικά με την ΕΕ, οι μισοί από τους ερωτηθέντες απαντούν αρνητικά. Εντούτοις, το ποσοστό αυτό εμφανίζεται αρκετά μικρότερο από ότι τα προηγούμενα χρόνια. Ανασκοπώντας τα αποτελέσματα από το 1999 μέχρι σήμερα, είναι η πρώτη φορά που το ποσοστό των Κυπρίων που πιστεύουν ότι υπάρχει επαρκής πληροφόρηση στην Κύπρο σχετικά με την ΕΕ φτάνει το 44%, ποσοστό περίπου διπλάσιο από το αντίστοιχο του 2006 (25%). Η πλειοψηφία των Κυπρίων πληροφορείται για την ΕΕ από κυπριακές πηγές. Συγκεκριμένα, το 96% των Κυπρίων ενημερώνεται για την ΕΕ από κυπριακές πηγές, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την ενημέρωση μέσω εξωτερικού είναι μόλις 32%. Η κύρια κυπριακή πηγή πληροφόρησης για την ΕΕ είναι η τηλεόραση με ποσοστό αναφοράς 90%. Ακολουθούν οι εφημερίδες με 50% και το ραδιόφωνο με 32%. Με χαμηλότερα ποσοστά αναφέρθηκαν ο χώρος εργασίας (14%), το διαδίκτυο (12%) και τα περιοδικά (11%). Με εξαίρεση το χώρο εργασίας, που παρουσιάζει σταθερότητα τα τελευταία τρία χρόνια με ποσοστό 14%, καθώς και τα σχολεία/πανεπιστήμια και το διαδίκτυο που σημείωσαν μικρή αύξηση (από 6% σε 9% και από 11% σε 12% αντίστοιχα), όλοι οι υπόλοιποι τομείς πληροφόρησης παρουσιάζουν μείωση στα ποσοστά τους σε σχέση με το 2006.

Η τηλεόραση παραμένει ως η κύρια πηγή πληροφόρησης για την ΕΕ και από τις διεθνείς πηγές με ποσοστό 19%. Ακολουθούν το διαδίκτυο και οι εφημερίδες με ποσοστό 7% και οι προσωπικές επαφές με άτομα από την ΕΕ και το ραδιόφωνο με ποσοστό 4%. Με μικρότερα ποσοστά αναφέρθηκαν οι επισκέψεις στην ΕΕ και τα περιοδικά με 3%, καθώς και τα σχολεία/πανεπιστήμια στο εξωτερικό με 2%. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι το ποσοστό των ατόμων που δήλωσαν ότι δεν ενημερώνονται από οποιαδήποτε πηγή πληροφόρησης έχει μειωθεί από 54% για το 2006 σε 44% για το 2007. Επιπρόσθετα, το ποσοστό αυτό εμφανίζεται χαμηλότερο από οποιαδήποτε άλλη χρονιά, δείχνοντας την τάση των Κυπρίων να έχουν περισσότερες επαφές με ξένες πηγές πληροφόρησης για να ενημερώνονται σε θέματα ΕΕ.

Οι κυριότεροι τομείς για τους οποίους οι Κύπριοι ανησυχούν από την ύπαρξη, λειτουργία και διεύρυνση της ευρωπαϊκής Ένωσης είναι κατά σειρά:

§ η αύξηση στην εισροή αλλοδαπών εργατών

§ η αύξηση της διάδοσης των ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος

§ η μεταφορά εργασιών σε χώρες με χαμηλότερο κόστος παραγωγής

Στο Κυπροβαρόμετρο 2007 παρατηρείται σημαντική αύξηση, σε σχέση με τις δύο προηγούμενες χρονιές, του ποσοστού που υποστηρίζει ότι θα πρέπει να υπάρχει μόνο ένα νόμισμα, το Ευρώ, το οποίο θα αντικαταστήσει τα νομίσματα των κρατών-μελών. Με εξαίρεση ωστόσο το 2002, που την άποψη αυτή συμμεριζόταν ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων της τάξης του 71%, καθώς και τις χρονιές 2005 και 2006 όταν η υποστήριξη της άποψης για κοινό νόμισμα ήταν η χαμηλότερη (γύρω στο 45%), όλες τις υπόλοιπες χρονιές η συγκεκριμένη άποψη υποστηρίχθηκε κατά μέσο όρο από το 54% των ερωτηθέντων.

Ο τομέας που θεωρείται από τους Κυπρίους ότι θα έχει τις πιο θετικές συνέπειες από την ένταξη στην ευρωζώνη είναι ο τουρισμός, με ποσοστό 66%. Δύο στους πέντε βλέπουν θετικές συνέπειες για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και το κόστος χρηματοδότησης, ενώ ένας στους τρεις θεωρεί ότι θετικές επιπτώσεις θα υπάρξουν και στο δημοσιονομικό έλλειμμα. Το ποσοστό ανεργίας και ο πληθωρισμός, θεωρούνται ως οι τομείς που θα έχουν τις λιγότερο θετικές επιπτώσεις από την ένταξη στην ευρωζώνη, με ποσοστό 27% και 19% αντίστοιχα.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (72%) δηλώνει πως η Τουρκία θα πρέπει να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως μέλος με περιορισμούς. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει σημαντική μείωση σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό (85%) του 2006, που ήταν και το ψηλότερο για όλες τις χρονιές. Στη μεγάλη πλειοψηφία τους οι Κύπριοι (80%) υποστηρίζουν ότι η Κυβέρνηση πρέπει να ασκήσει βέτο αν κάποιες από τις προϋποθέσεις που θα θέσει δεν ικανοποιηθούν. Εντούτοις, παρατηρείται μια μικρή μείωση του ποσοστού σε σύγκριση με το 2006, όταν το αντίστοιχο ποσοστό ανερχόταν στο 85%. Με την άποψη αυτή διαφωνεί ένας στους δέκα ερωτηθέντες, ενώ ποσοστό 12% δεν εξέφρασε άποψη.

Η πρόβλεψη/εκτίμηση των Κυπρίων για το αν θα υπάρξει σύντομα λύση στο Κυπριακό, συνεχίζει να παρουσιάζεται απαισιόδοξη αφού σταθερά τα τελευταία τρία χρόνια μόνο ένας στους δέκα Κυπρίους πιστεύει σε σύντομη επίτευξη λύσης. Το 28% των ερωτηθέντων δηλώνει την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων ως την πρώτη απαραίτητη προϋπόθεση για λύση του Κυπριακού, ποσοστό ωστόσο το οποίο μειώθηκε σημαντικά σε σχέση με το 2006 όταν το ποσοστό ήταν 39%. Ένας στους πέντε Κύπριους θέτει ως απαραίτητη προϋπόθεση την αποχώρηση των εποίκων, ενώ 13% θέτει ως προϋπόθεση την επιστροφή των προσφύγων, ποσοστό χαμηλότερο από το 2006 (18%). Με χαμηλότερα ποσοστά αναφέρθηκαν οι εγγυήσεις ασφαλείας (6%), η επιστροφή εδαφών και περιουσιών (5%) και η βοήθεια από τις μεγάλες δυνάμεις (5%).

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να εκφράσουν την άποψή τους κατά πόσο θεωρούν εύκολη ή δύσκολη τη συμβίωση μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού. Οι απόψεις φαίνεται να έχουν μικρές διαφορές σε σχέση με το 2006. Συγκεκριμένα, 55% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι η συμβίωση με τους Τουρκοκυπρίους θα είναι εύκολη, ποσοστό που μας φέρνει στα ίδια σχεδόν επίπεδα με το 2006, όταν την άποψη αυτή υποστήριζε το 54% των ερωτηθέντων. Παρατηρούμε ότι η άποψη αυτή σταθεροποιείται τα τρία τελευταία χρόνια και είναι στο ίδιο ακριβώς επίπεδο που ήταν και το 2003. Το ποσοστό των ατόμων που πιστεύουν ότι η συμβίωση με τους Τουρκοκυπρίους θα είναι δύσκολη μειώθηκε μόνο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2006, από 43% στο 40%. Τη μεγαλύτερη

ευκολία για να ζήσουν στο μέλλον ειρηνικά με τους Τουρκοκυπρίους παρουσιάζουν τα άτομα ηλικίας 45–54 χρόνων και άνω των 55, με μέσο όρο 2,6 και 2,9 αντίστοιχα στα 4,0.

Τρεις στους πέντε ερωτηθέντες έχουν απαντήσει θετικά στην ερώτηση κατά πόσο έχουν επισκεφθεί τα κατεχόμενα εδάφη. Από το 2003 και το 2004, όταν περίπου οι μισοί ερωτηθέντες είχαν επισκεφθεί τα κατεχόμενα εδάφη, όλες τις επόμενες χρονιές το ποσοστό έχει αυξηθεί και βρίσκεται γύρω στο 60%.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η αρνητική εικόνα, που φαίνεται να είχε κατά το 2004 η κοινή γνώμη για την πορεία της οικονομίας σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, έδειξε να βελτιώνεται το 2005, αφού ο δείκτης από 2,1 που ήταν ανέβηκε στο 2,5 (όπου το 5,0 είναι η ψηλότερη βαθμολογία). Ακόμη πιο θετικοί εμφανίζονται οι Κύπριοι τις επόμενες χρονιές με το μέσο όρο να φτάνει μέχρι και 2,9 για το 2006, ενώ στα ίδια περίπου επίπεδα εμφανίζεται και για το 2007 (2,8). Στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2007), ποσοστό 41% των ερωτηθέντων εξέφρασε την άποψη ότι η κατάσταση της οικονομίας το 2007 σε σχέση με το 2006, παρουσίασε επιδείνωση (μικρή ή αισθητή). Αντίθετα τρεις στους δέκα φαίνεται να είναι αισιόδοξοι, ενώ ένας στους τέσσερις υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε καμιά ιδιαίτερη αλλαγή.

Οι Κύπριοι εμφανίζονται κάπως απαισιόδοξοι για το πως διαμορφώθηκε η οικονομική τους κατάσταση το 2007 σε σχέση με το 2006. Συγκριτικά, το 2004 ήταν η χρονιά που οι Κύπριοι εμφανίστηκαν πιο απαισιόδοξοι, με τους μισούς από τους ερωτηθέντες να δηλώνουν μικρή έως αισθητή επιδείνωση στην προσωπική τους οικονομική κατάσταση. Τις δύο επόμενες χρονιές, 2005 και 2006, η εικόνα αυτή είχε βελτιωθεί αισθητά, έτσι ώστε το 2006 μόνο 28% των ερωτηθέντων δήλωσαν επιδείνωση στα οικονομικά τους, ποσοστό το οποίο ωστόσο αυξήθηκε για το 2007 και έφτασε στο 39% των ερωτηθέντων. Δύο στους πέντε ερωτηθέντες δήλωσαν φέτος ότι η προσωπική τους οικονομική κατάσταση δεν παρουσίασε καμία αλλαγή σε σχέση με το 2006, ενώ στα ίδια επίπεδα εμφανίζεται το ποσοστό όσων θεωρούν ότι το 2007 η οικονομική τους κατάσταση έχει παρουσιάσει μικρή έως αισθητή επιδείνωση. Μόνο ένας στους πέντε ερωτηθέντες θεωρεί ότι τα οικονομικά του έχουν παρουσιάσει βελτίωση.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να προβλέψουν την πορεία της οικονομίας το 2008 σε σχέση με το 2007. Η άποψη της κοινής γνώμης είναι φέτος πιο απαισιόδοξη, αφού σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες (46%) δηλώνουν ότι η οικονομία το 2008 θα είναι χειρότερη από ότι ήταν το 2007. Επίσης, στο Κυπροβαρόμετρο 2007 μειώθηκε το ποσοστό των ατόμων που πιστεύει ότι η οικονομία θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα και τον επόμενο χρόνο, ενώ το ποσοστό των αισιόδοξων παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2006 (γύρω στο 20%).

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν για πρώτη χρονιά στο Κυπροβαρόμετρο, σε ποιο βαθμό υπάρχει χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών στην Κύπρο. Η πλειοψηφία των Κυπρίων πιστεύει ότι υπάρχει σε πολύ έως αρκετά μεγάλο βαθμό χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών στην χώρα μας, καθώς επτά στους δέκα υποστήριξαν τη συγκεκριμένη δήλωση. Το ποσοστό αυτών που θεωρούν ότι δεν υπάρχει ιδιαίτερο χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών περιορίζεται στο 28% του συνόλου.

Η κύρια εντύπωση που επικρατεί στην κοινή γνώμη είναι ότι στα προσεχή χρόνια το οικονομικό χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών θα διευρυνθεί (πολύ ή λίγο). Η εντύπωση που έχουν οι Κύπριοι σχετικά με το

χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη μεταβολή μετά το 2003, γεγονός που αποδεικνύεται και από το μέσο όρο ο οποίος και παραμένει αμετάβλητος τα πέντε τελευταία χρόνια.

Οι κύριοι ενδογενείς παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά τις οικονομικές εξελίξεις στην Κύπρο είναι κατά σειρά προτεραιότητας:

- § η ανασφάλεια λόγω του εθνικού προβλήματος
- § το εργατικό κόστος
- § η εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο
- § η κυβερνητική οικονομική πολιτική
- § η φιλελευθεροποίηση.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν τους τομείς στους οποίους θα έπρεπε να δοθεί προτεραιότητα, αν έπρεπε απαραίτητα να γίνουν περικοπές στις κρατικές δαπάνες. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι Κύπριοι φρονούν πως η κυβέρνηση πρέπει να προβεί σε περικοπές ξεκινώντας από το κρατικό μισθολόγιο. Αυτό αναφέρθηκε από το 34% των ερωτηθέντων, ποσοστό που βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με το 2004, ενώ έχει σημειώσει άνοδο σε σχέση με τις δύο προηγούμενες χρονιές, όταν το ποσοστό ήταν γύρω στο 30%. Το 16% της κοινής γνώμης υποστηρίζει ότι η κυβέρνηση πρέπει να κάνει περικοπές και στις επιχορηγήσεις των ημικρατικών οργανισμών, ποσοστό που μειώνεται ελαφρώς σε σχέση με το περσινό 19%. Με το ίδιο ποσοστό (16%) προτείνονται και περικοπές στην άμυνα, ποσοστό το οποίο αυτή τη φορά σημειώνει μικρή άνοδο σε σχέση με το 2006 (13%). Ακολουθούν οι πολιτιστικές δραστηριότητες με ποσοστό αναφοράς 8%, η ιδιωτικοποίηση των ημικρατικών οργανισμών με ελλείμματα με 7% και οι επιχορηγήσεις στη βιομηχανία με 4%.

Με ποσοστό αναφοράς 46%, η γεωργία/κτηνοτροφία και αλιεία εκτιμάται από την κοινή γνώμη ότι είναι ο τομέας της οικονομίας που αντιμετωπίζει τα σοβαρότερα προβλήματα στην Κύπρο. Ένας στους τέσσερις ερωτηθέντες ανέφερε τον τουρισμό, ενώ το 13% αναφέρθηκε στη βιομηχανία. Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά αναφοράς το εμπόριο (4%), οι μεταφορές και επικοινωνίες (4%) και οι κατασκευές/οικοδομές (2%). Η αναφορά στον τομέα της γεωργίας/κτηνοτροφίας/αλιείας σημειώνει συνεχή αύξηση τα τελευταία τέσσερα χρόνια, αφού από 28% που ήταν τα 2003 έχει φτάσει το 46% το 2007. Αντίθετα, η αναφορά στον τομέα του τουρισμού εμφανίζεται να μειώνεται αυτό το χρονικό διάστημα από 38% το 2003 στο 25% το 2007. Μείωση τα τελευταία χρόνια παρατηρείται και στα ποσοστά αναφοράς στην βιομηχανία.

Λόγω της σημαντικής αύξησης της τιμής του πετρελαίου, φέτος ζητήθηκε για πρώτη φορά από τους ερωτηθέντες να εκφράσουν τις αντιδράσεις τους στο συγκεκριμένο ζήτημα. Σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες (46%) αντιδρούν στην αύξηση της τιμής του πετρελαίου περιορίζοντας την κατανάλωσή τους, ενώ ένας στους τέσσερις περιορίζοντας τα άλλα καταναλωτικά έξοδα (εκτός πετρελαίου/βενζίνης). Το 13% δήλωσε ότι περιορίζει τις αποταμιεύσεις του. Το 3% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι είτε έχει αυξήσει τα εισοδήματά του ή έχει κάνει δάνειο για να καλύψει τις ανάγκες του σε πετρέλαιο. Σχεδόν ένας στους δέκα ερωτηθέντες (8%) ανέφερε ότι δεν κάνει τίποτα το ιδιαίτερο.

Οι μισοί από τους ερωτηθέντες εκτιμούν ότι οι μισθολογικές αυξήσεις είναι ο κυριότερος τομέας στον οποίο θα πρέπει να επικεντρωθεί το έργο των συντεχνιών. Ένας στους τρεις ερωτηθέντες αναφέρθηκε στη διασφάλιση των θέσεων εργασίας, ενώ ένας στους δέκα στην αύξηση της παραγωγικότητας. Επιπρόσθετα,

έγινε και μία μικρή αναφορά, από το 4% των ερωτηθέντων, στον κοινωνικό εκσυγχρονισμό. Ο τομέας των μισθολογικών αυξήσεων παρουσιάζει αύξηση το 2007 σε σχέση με το 2006 (από 44% σε 50%). Αντίθετα, η διασφάλιση των θέσεων εργασίας μειώθηκε για το 2007 και από 40% που ανέφεραν το συγκεκριμένο τομέα το 2006, φέτος το αντίστοιχο ποσοστό βρίσκεται στο 31%. Η αύξηση της παραγωγικότητας είναι, επίσης, ένας τομέας που παρουσιάζει μείωση, από 11% που ήταν το 2006 σε 9% το 2007.

Για δεύτερη χρονιά ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν σε ποιο βαθμό πιστεύουν ότι θα επηρεαστούν οι τομείς της οικονομίας, της αγοράς εργασίας και οι καταναλωτές από τις εξαγορές και συγχωνεύσεις των κυπριακών εταιρειών από ξένους οργανισμούς. Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες (54%) δήλωσαν ότι οι καταναλωτές θα επηρεαστούν θετικά από τις εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών από ξένους οργανισμούς, ενώ δύο στους πέντε (38%) εξέφρασαν ακριβώς την αντίθετη άποψη. Οι μισοί από τους ερωτηθέντες (50%) δήλωσαν ότι θετικά θα επηρεαστεί τόσο η κυπριακή οικονομία όσο και η αγορά εργασίας (49%). Με εξαίρεση την αγορά εργασίας, όπου φέτος οι Κύπριοι εμφανίζονται πιο θετικοί για το βαθμό που θα επηρεαστεί από τις εξαγορές και συγχωνεύσεις των κυπριακών εταιρειών από ξένους οργανισμούς (από 42% το 2006 σε 49% το 2007), οι δύο άλλοι τομείς που εξετάστηκαν παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με το 2006.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την ιδιωτικοποίηση διαφόρων κρατικών υπηρεσιών και ημικρατικών οργανισμών. Γενικά, παρατηρείται ότι οι Κύπριοι βλέπουν αρνητικά την προοπτική της ιδιωτικοποίησης κρατικών υπηρεσιών και ημικρατικών οργανισμών. Και για τους δέκα οργανισμούς που εξετάστηκαν, τα ποσοστά διαφωνίας με ενδεχόμενη ιδιωτικοποίησή τους ξεπερνούν το 60%. Συγκεκριμένα, τα ψηλότερα ποσοστά διαφωνίας για ιδιωτικοποίηση συγκεντρώνουν για το 2007 η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη (75%), η υδατοπρομήθεια (72%), οι δασικές βιομηχανίες (68%), και τα λιμάνια/μαρίνες (67%). Το ποσοστό διαφωνίας με την ιδιωτικοποίηση της ΑΗΚ, των αεροδρομίων και των ταχυδρομείων ανέρχεται στο 66% και ακολουθούν οι Κυπριακές Αερογραμμές με 63%, η ΑΤΗΚ με 60% και η κατασκευή και διαχείριση δρόμων με 59%. Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι σε όλες τις περιπτώσεις ένα ποσοστό γύρω στο 10% δεν εξέφρασε άποψη για το αν θα πρέπει οι πιο πάνω κρατικοί/ημικρατικοί οργανισμοί/υπηρεσίες να ιδιωτικοποιηθούν.

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα με τα αντίστοιχα του 2006, παρατηρούμε μια πιο αρνητική στάση το 2007 όσον αφορά το θέμα ιδιωτικοποίηση. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες διαφοροποιήσεις παρατηρούνται στην ιδιωτικοποίηση των αεροδρομίων, όπου από 61% που διαφωνούσαν το 2006 το ποσοστό αυξήθηκε στο 66% το 2007 και στην ιδιωτικοποίηση των λιμανιών, όπου το αντίστοιχο από 62% το 2006 σε 67% το 2007.

Στη συνέχεια οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο είναι υπέρ ή κατά της απαγόρευσης δια νόμου των απεργιών στις ουσιώδεις υπηρεσίες. Τα αποτελέσματα στο φετινό Κυπροβαρόμετρο κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με τα περσινά, αφού και πάλι η εικόνα που παρουσιάζουν οι Κύπριοι στο πιο πάνω θέμα είναι διχασμένη. Υπέρ της απαγόρευσης τάσσεται το 44%, ενώ κατά το 48%.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο χρησιμοποιούν ή όχι το διαδίκτυο. Τρεις στους δέκα ερωτηθέντες (30%) ανέφεραν ότι το χρησιμοποιούν, ενώ το υπόλοιπο 70% δεν ασχολείται με αυτό. Το ποσοστό των ατόμων που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα το 2006 και 2007

που είναι ψηλότερα σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές. Συγκεκριμένα, το 2000 το ποσοστό των χρηστών διαδικτύου ήταν μόλις 17%, την περίοδο 2001-2003 κυμαινόταν γύρω στο 22%, ενώ το 2004 και 2005 κυμαινόταν γύρω στο 25%.

Το σπίτι και ο χώρος εργασίας, με ποσοστό 85% και 52% αντίστοιχα, είναι οι δύο κυριότεροι χώροι σύνδεσης με το διαδίκτυο. Ακολουθούν, με μικρότερα ποσοστά το σχολείο/πανεπιστήμιο/κολέγιο (11%), τα σπίτια γνωστών και φίλων (3%), καθώς και τα internet καφέ (2%). Η μέση χρονική διάρκεια ενασχόλησης των Κυπρίων με το διαδίκτυο είναι γύρω στις 9,1 ώρες τη βδομάδα, μέσος όρος ο οποίος παρουσιάζει μία αύξηση σε σχέση με τα περσινά επίπεδα, όταν η ενασχόληση των Κυπρίων με το διαδίκτυο ήταν 8,5 ώρες τη βδομάδα. Οι Κύπριοι δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για ψυχαγωγία (58%), για εκπαιδευτικούς (52%) αλλά και για επαγγελματικούς λόγους (44%). Επίσης, χρήση του διαδικτύου γίνεται για να παρακολουθούν τις διεθνείς ειδήσεις και να ενημερώνονται γενικά (31%) και για να παρακολουθούν τις ειδήσεις για την Κύπρο (19%).

Το 2002 περισσότεροι από τους μισούς (52%) δήλωσαν ότι γνώριζαν λίγο ή αρκετά για τις εμπορικές και χρηματικές συναλλαγές μέσω διαδικτύου. Ενώ το ποσοστό αυτό παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα για τις δύο επόμενες χρονιές (54% για το 2003 και 53% για το 2004), παρουσίασε μία μικρή κάμψη το 2005 (48%) και εμφανίστηκε αρκετά ψηλότερο για το 2006 και 2007 (58% και 63% αντίστοιχα). Όσον αφορά την πραγματοποίηση εμπορικών και χρηματικών συναλλαγών μέσω διαδικτύου, ποσοστό 41% όσων γνωρίζουν αρκετά ή λίγο για τις εμπορικές και χρηματικές συναλλαγές δηλώνει ότι χρησιμοποιεί την υπηρεσία αυτή, παρουσιάζοντας αύξηση τριών ποσοστιαίων μονάδων από πέρσι, ενώ το υπόλοιπο 59% δεν κάνει χρήση συναλλαγών μέσω του διαδικτύου. Όσον αφορά τη συχνότητα χρηματικών και εμπορικών συναλλαγών μέσω του διαδικτύου, παρατηρείται σημαντική μείωση στο σταθμικό μέσο όρο στο Κυπροβαρόμετρο 2007, σε σύγκριση με το σταθμικό μέσο όρο του 2005 και 2006 (από 7,4 και 7,5 φορές το μήνα μειώθηκε σε 5,1). Κατά τη χρονική περίοδο 1998-2001, η πρόθεση για μελλοντική χρήση των εμπορικών και χρηματικών συναλλαγών μέσω του διαδικτύου καταγράφηκε από το Κυπροβαρόμετρο ως αρνητική με μικρές αυξομειώσεις. Η πιο μεγάλη αρνητική προδιάθεση για μελλοντική χρήση των εμπορικών και χρηματικών συναλλαγών μέσω του διαδικτύου καταγράφηκε το 2001, με ποσοστό 69%. Αντίθετα, το 2002 επικράτησε μια θετική προδιάθεση απέναντι στη μελλοντική χρήση αυτής της υπηρεσίας, με ποσοστό που έφτασε το 66%, σε αντίθεση με 23% το 2001. Από το 2003 μέχρι και το 2005, η πρόθεση για μελλοντική χρήση των εμπορικών και χρηματικών συναλλαγών μέσω διαδικτύου μειώθηκε σε σχέση με το 2002 και ήταν γύρω στο 50%, ενώ το 2006 αυξήθηκε σε 55% και το 2007 έφτασε στο 66%, δηλαδή στα ίδια επίπεδα με το 2002, με μέσο σταθμικό όρο μεγαλύτερο από κάθε άλλη χρονιά (3,0 από τα 4,0).

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν τι θα έκαναν αν είχαν στην διάθεσή τους ένα σημαντικό ποσό για επένδυση. Οι τέσσερις βασικές επιλογές της κοινής γνώμης για ενδεχόμενη επένδυση είναι οι εξής:

- Αγορά γης (44%)
- Διάθεση του ποσού στα παιδιά τους (19%)
- Κατάθεση του ποσού στην τράπεζα (16%)
- Αγορά σπιτιού ή διαμερίσματος (11%).

Στην ερώτηση κατά πόσο έχουν μετοχές εταιρειών που είναι στο χρηματιστήριο, ένας στους τρεις ερωτηθέντες απάντησε θετικά, ενώ το υπόλοιπο 65% απάντησε αρνητικά. Στη συνέχεια οι Κύπριοι ρωτήθηκαν εάν θα επένδυαν σε χρηματιστήρια του εξωτερικού δεδομένου ότι θα είχαν τη δυνατότητα να το κάνουν. Το ποσοστό που απάντησε θετικά εμφανίζεται μειωμένο το 2007 σε σχέση με το 2006 (από 32% έπεσε στο 28%).

Οι τομείς στους οποίους οι Κύπριοι είναι διατεθειμένοι να επενδύσουν στο εξωτερικό είναι κατά σειρά προτεραιότητας:

- Η αγορά γης (62%)
- Η αγορά σπιτιού ή διαμερίσματος (44%)
- Η κατάθεση ποσού σε τράπεζα (10%)
- Η αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων (6%) και
- Η αγορά χρεογράφων (3%).

Τα ποσοστά του 2007 για τους τομείς στους οποίους θα επένδυαν στο εξωτερικό εμφανίζονται μειωμένα σε σχέση με το 2006, με εξαίρεση τον τομέα της αγοράς γης, που παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα.

Ένας στους πέντε ερωτηθέντες (21%) σκοπεύει να αγοράσει ακίνητο μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, ποσοστό που εμφανίζεται το ίδιο με εκείνο του 2006. Περισσότεροι από τους μισούς (56%) δηλώνουν ότι σίγουρα δεν έχουν πρόθεση να αγοράσουν ακίνητα τα επόμενα πέντε χρόνια, ποσοστό που παραμένει στα ίδια επίπεδα με το 2006, ωστόσο έχει μειωθεί κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2005. Το 30% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι προτίθεται να αγοράσει οικόπεδο/γη, ποσοστό πολύ χαμηλότερο σε σχέση με τα περσινά δεδομένα, όταν το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 47%. Αντίθετα, η αγορά μονοκατοικίας συγκεντρώνει το ψηλότερο ποσοστό και βρίσκεται σε πολύ ψηλότερα επίπεδα αναφοράς σε σχέση με το 2006 (44% από 31% αντίστοιχα). Η αγορά διαμερίσματος αναφέρθηκε από το 23% των ερωτηθέντων και βρίσκεται στα ίδια επίπεδα αναφοράς με το 2006 (25%).

Ζητήθηκε στη συνέχεια από τους ερωτηθέντες να προβλέψουν την κίνηση των τιμών των ακινήτων τα προσεχή πέντε χρόνια. Δύο στους πέντε ερωτηθέντες (38%) δήλωσαν ότι οι τιμές θα αυξηθούν με ακόμα γρηγορότερους ρυθμούς, ποσοστό που μειώνεται κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2006. Το 34% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι οι τιμές των ακινήτων θα συνεχίσουν να αυξάνονται με τους ίδιους ρυθμούς, ποσοστό που βρίσκεται πολύ κοντά στα επίπεδα του 2006 (30%). Στα ίδια επίπεδα με το 2006 κυμαίνεται τόσο το ποσοστό αυτών που πιστεύουν ότι οι τιμές θα συνεχίσουν να αυξάνονται αλλά με χαμηλότερους ρυθμούς (γύρω στο 15%), όσο και το ποσοστό αυτών που πιστεύουν ότι οι τιμές θα παραμείνουν στάσιμες (γύρω στο 6%).

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να δηλώσουν ποια φορολογία θεωρούν πιο δίκαιη, την άμεση ή την έμμεση. Το 28% των ερωτηθέντων υποστηρίζει ότι η έμμεση φορολογία είναι πιο δίκαιη, σε αντίθεση με το 43% που θεωρεί πιο δίκαιη την άμεση φορολογία. Το ποσοστό των ατόμων που δήλωσαν υπέρ της έμμεσης φορολογίας εμφανίζεται μειωμένο για το 2007, αφού από 34% που ήταν το 2006 βρίσκεται φέτος στο 28%. Όσον αφορά την υποστήριξη στην άμεση φορολογία, αυτή βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2006 (45% για το 2006 και 43% για το 2007).

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν τα προβλήματα τα οποία θεωρούν ως τα σοβαρότερα που αντιμετωπίζει η Κύπρος μετά το εθνικό θέμα. Το κόστος ζωής και τα ναρκωτικά είναι τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία σήμερα, καθώς το 26% και 24% των ερωτηθέντων αντίστοιχα, εκφράζει την άποψη αυτή. Τρίτο σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος σύμφωνα με τις απαντήσεις είναι τα τροχαία δυστυχήματα, με ποσοστό 13%, ενώ στην τέταρτη θέση είναι το πρόβλημα με τους παράνομους εργάτες και λαθρομετανάστες, με ένα στους δέκα ερωτηθέντες να υποστηρίζει αυτή την άποψη, αναλογία αρκετά μεγαλύτερη απ'ότι το 2006. Μεγαλύτερο εμφανίζεται και το ποσοστό ανησυχίας σε σχέση με τους ξένους εργάτες, αφού από 5% που ήταν το 2006 έχει διπλασιαστεί και βρίσκεται για το 2007 στο 11%.

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν τους κυριότερους λόγους που κατά την γνώμη τους προκαλούν την αύξηση των τροχαίων δυστυχημάτων. Κύρια αιτία πρόκλησης των τροχαίων δυστυχημάτων παραμένει η ταχύτητα, με ποσοστό 62%, ενώ στη δεύτερη θέση είναι η απροσεξία των οδηγών με ποσοστό 18%. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι τις δύο τελευταίες χρονιές (2006 και 2007) έχει παρατηρηθεί σημαντική αύξηση της αναφοράς στο ποτό ως κύρια αιτία των δυστυχημάτων. Ενώ η αιτία αυτή υποστηριζόταν κάθε χρόνο από ποσοστό γύρω στο 5%, τα δύο τελευταία χρόνια το ποσοστό αυτό έχει διπλασιαστεί και βρίσκεται το 2007 στο 11%. Τέταρτος λόγος για την αύξηση των δυστυχημάτων είναι οι δρόμοι και η ποιότητα τους, με ποσοστό 4%, ποσοστό ακριβώς το ίδιο και με τις προηγούμενες δύο χρονιές.

Οι Κύπριοι φαίνεται να τάσσονται υπέρ της επανατοποθέτησης φωτογραφικών μηχανών στους δρόμους με ποσοστό 61%, αντίθετα με το 26% που είναι εναντίον. Το ποσοστό των ατόμων που εμφανίζονται ουδέτερα σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα είναι 10%.

Επτά στους δέκα Κύπριους (71%) πιστεύουν ότι η Κύπρος αντιμετωπίζει σήμερα κρίση θεσμών, ποσοστό εντούτοις που εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με το Κυπροβαρόμετρο όλων των προηγούμενων χρόνων. Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να κατονομάσουν τους θεσμούς που κατά την άποψή τους αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη κρίση. Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα από το 2000 μέχρι το 2007, σημαντική μείωση παρατηρείται στην άποψη ότι η Εκκλησία αντιμετωπίζει μεγάλη κρίση. Ενώ το 2000 σχεδόν επτά στους δέκα (66%) ερωτηθέντες πίστευαν ότι η Εκκλησία είναι ένας θεσμός που αντιμετωπίζει κρίση, η υποστήριξη της άποψης αυτής μειώνεται αισθητά το 2001 σε 48%. Το ποσοστό αυτό μειώνεται ακόμη περισσότερο το 2002 σε 38% και το 2003 σημειώνει μικρή άνοδο στο 42%. Τα επόμενα δύο χρόνια, 2004 και 2005, σταθεροποιείται περίπου στο 30%, ενώ συνεχίζει την καθοδική του πορεία το 2006 στο 21% και φέτος με ποσοστό αναφοράς μόλις στο 14% των ερωτηθέντων. Έτσι, η Εκκλησία φέτος βρίσκεται στην τέταρτη θέση ως θεσμός ο οποίος αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη κρίση. Αυξητική τάση παρατηρήθηκε κατά την περίοδο 2002-2006 στην αναφορά για την κρίση που περνά ο θεσμός της οικογένειας (από 18% σε 33%). Στο φετινό Κυπροβαρόμετρο (2007), η αναφορά στην οικογένεια μειώνεται στο 24% αλλά παραμένει πρώτος μεταξύ των θεσμών που αντιμετωπίζουν κρίση.

Σχετικά με το θέμα των θεσμών ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να εκφράσουν και το βαθμό εμπιστοσύνης που έχουν προς την Εκκλησία, την Κυπριακή Δημοκρατία, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Βουλή, τα κόμματα, το στρατό και την Αστυνομία. Παρατηρώντας αναλυτικά το σταθμικό μέσο όρο φαίνεται ότι μεγαλύτερο

βαθμό εμπιστοσύνης συγκεντρώνουν οι θεσμοί της Εκκλησίας και του στρατού με 2,7 και ο θεσμός της Κυπριακής Δημοκρατίας με 2,6 από τα 4,0.

Το 58% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι εμπιστεύεται πολύ ή αρκετά την Εκκλησία, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το στρατό ανέρχεται στο 62%. Τρεις στους πέντε (60%) έχουν εμπιστοσύνη στην Κυπριακή Δημοκρατία, ενώ ένας στους δύο (51%) στην Αστυνομία. Λιγότερη εμπιστοσύνη φαίνεται να έχουν οι Κύπριοι στην ΕΕ (44%) και τη Βουλή (43%), ενώ η εμπιστοσύνη προς τα κόμματα περιορίζεται στο 19%.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Το ποσοστό των ατόμων που πιστεύουν ότι η Εκκλησία θα πρέπει να εκσυγχρονισθεί βρίσκεται στο 56% και είναι ελαφριά μειωμένο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2006 (59%). Παράλληλα, περίπου ένας στους τέσσερις ερωτηθέντες (27%) διαφωνεί με την άποψη ότι η Εκκλησία πρέπει να εκσυγχρονισθεί.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναφέρουν πόσο συχνά πηγαίνουν εκκλησία (εκτός από γάμους, βαφτίσια, μνημόσυνα και κηδείες). Το 39% των ερωτηθέντων πηγαίνει εκκλησία μόνο μερικές φορές το χρόνο, ενώ το 17% πηγαίνει σπάνια εκκλησία. Ένας στους πέντε δήλωσε ότι πηγαίνει εκκλησία κάθε Κυριακή, ενώ ίσος αριθμός ατόμων δήλωσε ότι πηγαίνει εκκλησία 1-2 φορές το μήνα.

Οι Κύπριοι φαίνεται να διατηρούν δυνατή την πίστη τους στο Θεό και να πιστεύουν ότι η πίστη αυτή είναι απαραίτητο στοιχείο στη ζωή τους, ενώ παράλληλα θεωρούν ότι η θρησκεία δεν είναι κάτι το ξεπερασμένο. Είναι διστακτικοί ωστόσο να αποταθούν για ένα πρόβλημά τους σε πνευματικό. Συγκεκριμένα, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (96%) πιστεύει στην ύπαρξη του Θεού, ενώ ένας στους δέκα θεωρεί ότι το να πιστεύει είναι απαραίτητο στοιχείο της ζωής του. Επιπρόσθετα, οκτώ στους δέκα θεωρούν ότι η εκκλησία δεν είναι ξεπερασμένη. Οι απόψεις για το αν θα προτιμούσαν να αποταθούν για ένα πρόβλημά τους σε ψυχολόγο παρά σε ένα πνευματικό δίστανται. Το 29% συμφωνεί με τη συγκεκριμένη δήλωση, σε αντίθεση με 31% που διαφωνεί, ενώ το 32% δεν εκφέρει ουσιαστικά κάποια γνώμη, αφού ούτε συμφωνεί ούτε και διαφωνεί με τη δήλωση αυτή. Οι Κύπριοι εμφανίζονται φέτος πιο αισιόδοξοι ότι η κρίση που αντιμετωπίζει η Εκκλησία θα ξεπεραστεί σύντομα, με δύο στους πέντε (40%) να υποστηρίζουν την άποψη αυτή.

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με την εμπλοκή της Εκκλησίας σε διάφορες εμπορικές δραστηριότητες. Σχεδόν επτά στους δέκα (69%) διαφωνούν απόλυτα ή κάπως, ενώ ένας στους πέντε (19%) συμφωνεί απόλυτα ή κάπως. Τα ποσοστά αυτά παρουσιάζονται στα ίδια περίπου επίπεδα με το Κυπροβαρόμετρο του 2006.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν στη συνέχεια να απαντήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με κάποιες δηλώσεις που αφορούν το ρόλο της Εκκλησίας. Οι Κύπριοι φαίνεται να συμφωνούν με την άποψη ότι η Εκκλησία πρέπει να περιοριστεί στην πνευματική της αποστολή, να κάνει καλύτερη οικονομική διαχείριση, καθώς και να υπόκειται σε φορολογία από το κράτος, ενώ δεν έχουν και τόσο ξεκάθαρη άποψη για το αν η Εκκλησία θα πρέπει να έχει σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις για το εθνικό θέμα. Συγκεκριμένα, το 87% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι ο ρόλος της Εκκλησίας πρέπει να περιοριστεί στην πνευματική της αποστολή, το 78% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι θα πρέπει να γίνεται καλύτερη οικονομική διαχείριση από την εκκλησία, και ποσοστό 75% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η Εκκλησία θα πρέπει να υπόκειται σε

φορολογία από το κράτος. Τέλος, το 38% θεωρεί ότι η Εκκλησία θα πρέπει να έχει σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις για το εθνικό θέμα, ενώ το 41% είναι αντίθετο στη συγκεκριμένη άποψη και ποσοστό 17% παραμένει ουδέτερο.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ – ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Στη διάρκεια της περιόδου 1997-2004 παρατηρήθηκε μια σταθερή μείωση του βαθμού ικανοποίησης για το επίπεδο προστασίας του καταναλωτή στην Κύπρο. Η μείωση αυτή ανατράπηκε το 2005, όταν από 19% το 2004 ανήλθε στο 32%. Το 2006, το επίπεδο ικανοποίησης του Κύπριου καταναλωτή εμφανίζεται ακόμη πιο ψηλό, φτάνοντας το 40%, ενώ στα ίδια περίπου επίπεδα κυμαίνεται και το 2007 (38%). Σε αντίθεση με το 35% που εξέφρασε την ικανοποίησή του στο συγκεκριμένο τομέα, ποσοστό της τάξης του 37% παραμένει ουδέτερο, ενώ το 21% εμφανίζεται αρκετά μέχρι και πολύ δυσαρεστημένο από το επίπεδο προστασίας του καταναλωτή στην Κύπρο.

Το 1996 και 1997 ποσοστό 65% και 68% αντίστοιχα, δήλωνε ότι ήταν πολύ ή αρκετά ικανοποιημένο από τον τρόπο λειτουργίας της δημοκρατίας στην Κύπρο. Από το 1998 μέχρι το 2002 παρατηρείται μια σταδιακή μείωση του ποσοστού. Αντίθετα, το 2003 και το 2004 το ποσοστό ικανοποίησης για τον τρόπο που λειτουργεί η δημοκρατία στην Κύπρο αυξάνεται κατά εννιά περίπου, εκατοστιαίες μονάδες (66% και 64%, αντίστοιχα) σε σχέση με 57% το 2002, για να παραμείνει στα ίδια περίπου επίπεδα και το 2005 (65%). Το 2006 το ποσοστό αυτό υποχώρησε στο 60% και το 2007 υποχωρεί ακόμα περισσότερο και βρίσκεται στο 55%.

Διαχρονικά παρατηρείται μια σταθερότητα στην άποψη των Κυπρίων όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησής τους από τη ζωή. Τα προηγούμενα έντεκα χρόνια η μεγάλη πλειονότητα των ερωτηθέντων (με αντίστοιχα ποσοστά 79%, 86%, 77%, 82%, 85%, 85%, 89%, 88%, 88%, 85% και 89%) δείχνουν ότι είναι πολύ ή αρκετά ικανοποιημένοι από τη ζωή τους. Φέτος, το ποσοστό των ερωτηθέντων που είναι ικανοποιημένοι από τη ζωή τους εμφανίζεται ελαφρά αυξημένο, αφού από 85% που ήταν το 2006 έχει φτάσει το 89%.

Ζητήθηκε στη συνέχεια από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν στα ακόλουθα δύο ερωτήματα: α) Ποιες αξίες διέπουν τη δική σας ζωή; και β) Ποιες αξίες διέπουν τη ζωή των Κυπρίων γενικά;

Η πρώτη ερώτηση αποσκοπούσε να δώσει μια αυτοαξιολόγηση και μια υποκειμενική εκτίμηση της σημαντικότητας διαφόρων αξιών στη ζωή των ερωτηθέντων. Η δεύτερη ερώτηση σκοπό είχε να δώσει μια αντικειμενική εκτίμηση για τις αξίες που έχουν καθοριστικό ρόλο στη ζωή των Κυπρίων γενικά. Όσον αφορά την πρώτη ερώτηση, περίπου εννιά στους δέκα Κύπριους δήλωσαν ότι η ζωή τους διέπεται από την αξία της οικογένειας και από εντιμότητα (89% και 86% αντιστοίχως), ενώ με χαμηλότερα ποσοστά ακολουθούν η ακεραιότητα (57%), η σκληρή δουλειά (56%) και η συνέπεια (55%). Όσον αφορά τις αξίες που διέπουν τη ζωή των Κυπρίων γενικά, το 64% των ερωτηθέντων δηλώνει την άνετη ζωή, ακολουθούν η σκληρή δουλειά και ο θεσμός της οικογένειας με 57%, η εντιμότητα με 26% και στην πέμπτη θέση η συνέπεια και η ακεραιότητα, με ποσοστό αναφοράς 12%. Με μικρότερα ποσοστά ακολουθεί η αξιοκρατία (7%), και τέλος, η περιβαλλοντική συνείδηση (5%).

ΝΕΟΛΑΙΑ – ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ – ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ

Το πρόβλημα των ναρκωτικών φαίνεται διαχρονικά να απασχολεί ιδιαίτερα την κοινή γνώμη. Στο Κυπροβαρόμετρο (2007) η πλειοψηφία των Κυπρίων (85%) πιστεύει πως το πρόβλημα των ναρκωτικών

στην Κύπρο σήμερα είναι πολύ ανησυχητικό, ποσοστό που βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2006 (87%). Επιπρόσθετα, ένα ποσοστό της τάξης του 14% πιστεύει πως το πρόβλημα είναι αρκετά ανησυχητικό.

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν αν είναι υπέρ ή κατά της μείωσης της στρατιωτικής θητείας. Ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης του 68%, τάσσεται υπέρ της πρότασης αυτής.

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν κατά πόσο τάσσονται υπέρ ή κατά της πλήρους απαγόρευσης του καπνίσματος σε εστιατόρια, μπουραρίες, χώρους εργασίας και εσωτερικούς δημόσιους χώρους. Η απαγόρευση του καπνίσματος σε κλειστούς δημόσιους χώρους συγκεντρώνει τα ψηλότερα ποσοστά συμφωνίας (88%) και ακολουθεί με ποσοστό συμφωνίας 85% η απαγόρευση σε χώρους εργασίας/γραφεία. Οκτώ στους δέκα ερωτηθέντες τάχθηκαν υπέρ της απαγόρευσης του καπνίσματος στα εστιατόρια, ενώ ένα μικρότερο, αλλά σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων, τάχθηκε υπέρ της απαγόρευσης του καπνίσματος και στις μπουραρίες (75%).

KAZINO

Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν αν είναι υπέρ ή κατά της δημιουργίας καζίνο στην Κύπρο. Το ποσοστό των ατόμων που απάντησε θετικά βρίσκεται στα ψηλότερα επίπεδα από το 2003, ενώ εμφανίζεται αρκετά πιο ψηλό από το 2006, όταν το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 38%. Αντίθετα, το 55% των ερωτηθέντων τάχθηκε εναντίον της συγκεκριμένης πρότασης, ενώ ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 1% δεν εξέφρασε άποψη.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το 84% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι στην Κύπρο υπάρχει περιβαλλοντικό πρόβλημα, ποσοστό που κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με το 2006. Το ποσοστό των ατόμων που δεν πιστεύουν ότι η Κύπρος αντιμετωπίζει περιβαλλοντικό πρόβλημα βρίσκεται φέτος στο 16%, ποσοστό ελάχιστα ψηλότερο από αυτό του 2006 (14%).

Όσον αφορά τους τομείς όπου αντιμετωπίζονται τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά προβλήματα στην Κύπρο, ποσοστό της τάξης του 77% αναφέρθηκε στο καυσαέριο, στο νερό και στους ακάθαρτους δρόμους (64% και 55% αντίστοιχα). Στην τέταρτη θέση βρίσκεται η ηχορύπανση με 52% και η θάλασσα με ποσοστό 43%. Συγκρίνοντας με το Κυπροβαρόμετρο 2006 βλέπουμε ότι τα ποσοστά για όλους τους τομείς που αντιμετωπίζουν περιβαλλοντικά προβλήματα έχουν μειωθεί το 2007, με εξαίρεση το πρόβλημα του νερού που έχει ανέβει στη δεύτερη θέση από την τέταρτη που ήταν το 2006.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν, τέλος, να απαντήσουν ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν για να αντιμετωπιστούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα σήμερα στην Κύπρο. Το 72% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι χρειάζεται μεγαλύτερη ευσυνειδησία για να προστατεύσουμε το περιβάλλον και το 65% ότι χρειάζεται εκπαίδευση και ενημέρωση για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Το 55% πιστεύει ότι απαιτούνται αυστηρότεροι νόμοι, ενώ το 36% αναφέρθηκε στην καλύτερη εφαρμογή της νομοθεσίας.